

Gdańsk, 25.05.2022 r.

Recenzja

Rozprawy doktorskiej mgr Barbary Kiełczewskiej na temat: „Zastosowanie telemedycyny w opiece dietetycznej pacjentów z otyłością I i II stopnia”

wykonanej od kierunkiem promotora Prof. dr hab. n. med. Lucyny Ostrowskiej
zlecona uchwałą Senatu Uniwersytetu Medycznego w Białymstoku
pismem z dnia 29. 04. 2022 r.

Temat dysertacji podjęty przez doktorantkę jest aktualny, tak ze względów medycznych jak i społecznych i mieści się w dziedzinie nauk medycznych i nauk o zdrowiu w dyscyplinie nauki o zdrowiu.

Nigdy w historii *Homo sapiens* jego sposób odżywiania się, zwłaszcza w krajach rozwiniętych, nie był tak ściśle związany z rosnącym popytem i podażą żywności. Światowa Organizacja Zdrowia już w 2004 roku ogłosiła globalną strategią WHO dotyczącą diety, aktywności fizycznej i zdrowia.

Wraz z rozwojem cywilizacji zapewniliśmy sobie nadmiar żywności technologicznie przetworzonej, a fakt ten może wpływać niekorzystnie na określone szlaki metaboliczne, powodując zaburzenia wielu funkcji organizmu. Jednym z czynników determinujących zdrowie człowieka jest właściwy sposób żywienia, przez który należy rozumieć zaspokojenie potrzeb energetycznych organizmu oraz dostarczenie odpowiedniej ilości składników odżywczych tj. białka, tłuszcze, węglowodany, witaminy i składniki mineralne. Otyłość jest przewlekłą chorobą definiowaną jako stan nadmiernego nagromadzenia tkanki tłuszczowej w organizmie.

Narodowy Test Zdrowia Polaków 2021 serwisu Medonet.pl wskazał, że aż 58 proc. dorosłych Polaków ma problem z nadmierną masą ciała (ok. 53% kobiet i 68% mężczyzn w Polsce ma nadmierną masę ciała, a 25% Polaków choruje na otyłość – wskazują eksperci w przypadającym 4 marca Światowym Dniu Otyłości: Puls Medycyny).

Otyłość to choroba przewlekła o złożonej etiologii, z tendencją do nawrotów. Na ryzyko rozwoju tej choroby istotnie wpływa styl życia współczesnego człowieka.

We wstępie do rozprawy mgr Barbara Kielczewska dokładnie opisała otyłość, jej leczenie i korzyści wynikające z leczenia, cytując badania dotyczące komplikacji zdrowotnych związanych z otyłością. Następnie szczegółowo wyjaśniła pojęcie: „telemedycyna” podkreślając jej rolę w świadczeniu usług opieki zdrowotnej za pomocą technologii informacyjno- komunikacyjnej.

Recenzowana rozprawa doktorska mgr Barbary Kielczewskiej dotyczy porównania efektów terapii dietetycznej z zastosowaniem telemedycyny oraz konwencjonalnej opieki dietetycznej wśród chorych na otyłość.

Autorka sprecyzowała cele szczegółowe:

- porównanie skuteczności obu programów dotyczącej redukcji masy ciała, poprawy stanu klinicznego badanych oraz modyfikacji zwyczajów żywieniowych, aktywności fizycznej i jakości życia,
- poznanie wad i zalet zastosowania telemedycyny w dietetyce oraz w konwencjonalnej terapii żywieniowej.

W badaniu uczestniczyło 80 osób, podzielonych drogą losowania na równe liczebnie dwie grupy (n=40 osób) ze stwierdzoną otyłością. W obu grupach 65% (n=26) stanowiły kobiety, a 35% (n=14) mężczyźni. Grupy nie różniły się istotnie pod względem wieku. Średnia wieku kobiet wynosiła 46 – 48 lat, a mężczyzn 42 do 44 lat.

Jedna grupa uczestniczyła w programie redukcji masy ciała z wizytami stacjonarnymi, a osoby z drugiej grupy w programie z wizytami zdalnymi. Pomiary kontrolne dla obu grup wykonywano na wizytach stacjonarnych:

- wizyta wstępna,
- wizyta po 6. miesiącach,
- wizyta po 12. miesiącach obserwacji.

Podczas wizyt kontrolnych przeprowadzono wywiad żywieniowy, ankietę dotyczącą aktywności fizycznej i oceny jakości życia oraz wykonywano pomiary antropometryczne z analizą składu ciała i pomiary ciśnienia krwi.

Pacjenci byli kierowani na wybrane badania biochemiczne krwi tj. stężenie we krwi glukozy, insuliny, kreatyniny, cholesterolu całkowitego i frakcji HDL, triglicerydów, kwasu moczowego, aminotransferazy asparaginianowej (AspAT) i aminotransferazy alaninowej (AIAT). Ponadto, poproszono wszystkich badanych o wypełnienie 3-dniowych dzienników żywieniowych.

Efekty opieki dietetycznej nad pacjentem z otyłością z zastosowaniem telemedycyny porównano z efektami konwencjonalnej opieki dietetycznej za pomocą analizy z wykorzystaniem aktualnie dostępnego programu statystycznego.

W rozdziale wyniki badań, Doktorantka w sposób przejrzysty omówiła i właściwie zinterpretowała uzyskane dane pomiarowe w oparciu o cytowane piśmiennictwo, uwzględniające aktualnie publikowane pozycje literaturowe (157 pozycji, w tym 62. prace z ostatnich sześciu lat).

W obu grupach badanych osób zaobserwowano zmiany w sposobie żywienia dotyczące zmniejszenia wartości energetycznej diety: zmniejszenie podaży cholesterolu pokarmowego oraz nasyconych kwasów tłuszczowych.

Badani pacjenci wraz z dietą dostarczali do organizmu zwiększoną porcję błonnika pokarmowego, zwiększyli podaż folianów, witaminy C, wapnia, magnezu i jodu. Ponadto, w dietach badanych zmniejszyła się zawartość sodu. Badani, deklarowali zwiększoną ilość wypijanych płynów.

Autorka pracy starannie przedstawiła uzyskane wyniki badań. Wszystkie tabele (35) i ryciny (71) są przejrzyste i czytelne. Rozdział wyniki, obejmujący 75 stron stanowi najobszerniejszą część rozprawy. Na podstawie wnikliwej analizy wyników badań Doktorantka przeprowadziła ich dojrzałą dyskusję w kolejnym rozdziale.

W dyskusji dotyczącej uzyskanych wyników swojej pracy Doktorantka właściwie zestawia je z wynikami badań prowadzonych w naszym kraju i na świecie.

Na 22. stronach, w oparciu o bogatą i aktualną literaturę, mgr Barbara Kielczewska analizuje uzyskane wyniki i na tej podstawie formułuje wnioski będące trafnym podsumowaniem badań:

- opieka dietetyczna metodą konwencjonalną i z zastosowaniem telemedycyny przyniosła podobne efekty w redukcji masy ciała, w poprawie stanu klinicznego, modyfikacji zwyczajów żywieniowych, aktywności fizycznej i jakości życia,
- zastosowanie telemedycyny może być skuteczną alternatywą dla stacjonarnych konsultacji,
- obserwowane różnice w efektach redukcji masy ciała pomiędzy badanymi grupami dotyczyły zmian ocenianych subiektywnie przez pacjentów, natomiast nie wykazano różnic pomiędzy grupami dotyczących zmian parametrów mierzonych obiektywnie, co może sugerować, że różnice wynikały z różnego odczuwania zmian przez pacjentów,
- stwierdzono, że każda z dwóch metod opieki dietetycznej nad pacjentem chorym ma swoje wady; konieczność posiadania urządzeń mobilnych i umiejętność ich obsługi oraz wyższy koszt dotarcia do dietetyka,

- wśród zalet zastosowanych metod jest opieka telemedyczna oraz możliwość osobistych spotkań ze specjalistą i wykonywanie przez niego pomiarów kontrolnych.

Dojrzałość badawcza Doktorantki została potwierdzona umiejętnością logicznego prowadzenia dyskusji i łączenia różnych wyników badań. Sposób opracowania i przedstawienie wyników badań wpływają na pozytywną ocenę rozprawy. Z obowiązku recenzenta proponuję korektę licznych potknięć stylistycznych oraz interpunkcji zwłaszcza we wstępie i rozdziale dotyczącym otyłości.

Rozprawę kończy streszczenie w języku polskim i angielskim dobrze informujące o przedstawionej pracy. Wykaz piśmiennictwa, tabel i rycin, znacznie ułatwia lekturę dysertacji.

Przedstawiona do recenzji rozprawa doktorska mgr Barbary Kiełczewskiej stanowi dojrzałe, samodzielne opracowanie naukowe. Wypełnia wszelkie wymogi ustawowe dotyczące rozpraw na stopień doktora nauk w dziedzinie nauk medycznych i nauk o zdrowiu w dyscyplinie nauk o zdrowiu. W oparciu o powyższe zwracam się do Senatu Uniwersytetu Medycznego w Białymstoku o dopuszczenie mgr Barbary Kiełczewskiej do dalszych etapów przewodu doktorskiego.

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Anna Selwidurka', is located in the lower right quadrant of the page.